

2016-11-25

Till:
Miljö- och energidepartementet
Kemikalieenheten
103 33 Stockholm
m.registrator@regeringskansliet.se

Departementets dnr:
M2016/02535/Ke

cc: anna.sanell@regeringskansliet.se
helen.blomberg@regeringskansliet.se

Yttrande från Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, rörande Studsvikslagens upphörande och avgiften enligt lagen för 2017

Miljödepartementet har den 28 oktober 2016 skickat ut en remiss av Strålsäkerhetsmyndighetens, SSM:s, rapport med anledning av regeringsuppdraget att utreda effekterna av den s.k. Studsvikslagens upphävande (M2016/02188/Ke), samt SSM:s skrivelse med anmälan om avgift för 2017 enligt lagen (1988:1597) om finansieringen av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. (M2016/02093/Ke). Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, lämnar härmed in följande yttrande över förslagen.

1. Bakgrund

Regeringen gav SSM i uppdrag den 17 december 2015 att utreda effekter av den s.k. Studsvikslagens upphävande, d.v.s. vilka konsekvenser, kostnader och finansiella risker som kan uppstå för staten. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, tolkar detta som att regeringen vill veta hur det bäst ska gå att undvika att skattebetalarna står för kostnader som kärnkraftsindustrin bör stå för.

Idag betalar reaktorägarna för hantering och slutförvaring av det svenska historiska radioaktiva avfallet och för rivningen av forskningsanläggningar. MKG menar att detta är ett rimligt förhållande eftersom detta avfall och forskningsanläggningarna har varit en grund för att de svenska kärnkraftsreaktorerna idag är i drift.

De slutliga kostnaderna för att ta hand om det svenska historiska radioaktiva avfallet och för rivningen av forskningsanläggningarna är okänt. Under det senaste årtiondet har kostnadsberäkningar hela tiden ökat, inte sällan språngartat. Det finns anledning att anta att utvecklingen kommer att bli likadan i framtiden. Dessutom är det högst osäkert om det kommer att kunna gå att räkna med någon avkastning på medlen i fonden under en lång period framöver. Fondens medel kommer snarare att minska vid en uppgång av ränteläget eftersom värdet på fondens långa obligationer kommer att minska.

Samtidigt är det ett problem att andra tillståndshavare för kärnteknisk verksamhet än reaktorinnehavarna inte i tillräckligt stor omfattning bidrar till att täcka sina egna avfalls- och rivningskostnader. Något bör göras för att se till att reaktorägarna inte ska stå för dessa kostnader. Det bör gälla även kostnader som kan ses som historiska men där en aktör gått in och köpt verksamhet som haft ansvar för dessa. Så är fallet i det svenska samhället i övrigt. Om ett företag köper en verksamhet så tar även företaget över ansvaret för eventuella miljöskulder som finns.

2. Framtida status för Studsvikslagen

Att reaktorägarna står för huvuddelen av kostnaderna för det svenska historiska radioaktiva avfallet och rivningen av forskningsanläggningar menar MKG är rimligt. Eftersom dessa kostnader för framtiden inte är överblickbara och hela tiden är ökande så kan aldrig en avgiftsbedömning för en begränsad tid, som utgår från att exakt rätt mängd tillförs fonden, bli tillräcklig. Om inte det hela tiden finns en möjlighet att tillföra medel om det blir kostnadsökningar så är det en betydande risk att skattebetalarna slutligen får stå för notan.

MKG anser därför att Studsvikslagen ska förlängas utan tidsbegränsning.

2. Ändring av finansieringslagen

MKG anser att det är viktigt att alla kommersiellt verksamma tillståndshavare enligt kärntekniklagen betalar för det ansvar de har för radioaktivt avfall och rivning av de anläggningar de förfogar över. Detta gäller för historiskt avfall och anläggningar som övertagits genom förvärv. Därför är det rimligt att finansieringslagen ändras så att avgifter och säkerheter finns för att garantera detta.

3. Möjligheten att använda medel ur Studsviksfonden

MKG anser att det ska vara möjlighet för andra än tillståndshavare att använda medel ur Studsviksfonden när ansvaret för att hantera och övervaka avfall eller områden där det bedrivits kärnteknisk verksamhet exempelvis övergår till länsstyrelser eller kommuner.

4. Studsviksavgiften för 2017

SSM har föreslagit att avgiften enligt Studsvikslagen ska höjas till 1,0 öre per kWh för 2017 så att Studsviksfonden ska vara "i balans" när den upphör att gälla vid slutet av året. MKG har ovan konstaterat att det aldrig går att få en sådan "balans" och anser därför att Studsvikslagen ska förlängas utan tidsbegränsning.

Om Studsvikslagen förlängs utan tidsbegränsning anser MKG att avgiften ska ligga kvar på dagens nivå, 0,3 öre per kWh. Om Studsvikslagen ska sluta gälla måste det finnas ett betydande överskott i fonden vid utgången av 2017 och MKG anser att avgiften i så fall ska vara 2,0 öre per kWh.

5. Slutlig kommentar

På miljödepartementets hearing om Studsvikslagen upphörande den 16 november klagade representanter för kärnkraftsindustrin på att den ekonomiska situationen för svensk kärnkraftsindustri är kritisk. MKG tolkar detta som att industrin vill undvika att ta sitt ansvar för kostnader för hantering och slutförvaring av radioaktivt avfall och rivning av kärntekniska anläggningar och istället lägga betalningsansvaret på skattebetalarna.

MKG menar att regeringen inte ska öka statens risk för att gynna kärnkraftsindustrin eller de som driver andra kommersiella kärntekniska verksamheter. En förlängning av Studsvikslagen fördelar kostnaderna för industrin under en längre tid och blir därför inte avgörande för industrins kortsiktiga lönsamhet.

Med vänlig hälsning,

Johan Swahn
Kanslichef, MKG
Mobil: 070-4673731
E-post: johan-swahn@mkg.se